

BÁO CÁO THAM LUẬN

Công tác ứng phó, khắc phục hậu quả của cơn bão số 3 năm 2024
(*Tài liệu Phục vụ Hội nghị Tổng kết công tác năm 2024 và triển khai nhiệm vụ năm 2025 của Ngành tài nguyên và môi trường*)

Yên Bái là tỉnh miền núi thuộc vùng Trung du miền núi Bắc Bộ, là tỉnh có địa bàn rộng, nhiều đồi núi, khe suối, độ dốc cao, dân cư không tập trung kết hợp với tình trạng mưa tập trung theo mùa (85% lượng mưa trong năm tập trung vào từ tháng 5 đến tháng 10) nên nguy cơ lũ ống, lũ quét, sạt lở đất đá, ngập úng luôn thường trực. Mặt khác, vào mùa khô xảy ra tình trạng thiếu nước dễ gây ra tình trạng đất bị khô hạn, nguồn nước cho sinh hoạt và cung cấp nước tưới cho cây trồng gặp nhiều khó khăn.

Những năm gần đây, biến đổi khí hậu ngày càng có những ảnh hưởng cực đoan khiến thời tiết thay đổi bất thường. Mưa lũ tần suất nhiều hơn, cường độ cao và bất ngờ, khó dự đoán khiến người dân không kịp ứng phó. Dù đã trải qua nhiều đợt mưa lũ ở các năm: 2005, 2008, 2017, 2018, điển hình là lũ ống, lũ quét trên địa bàn các xã Hồ Bốn, Lao Chải, Khao Mang của huyện Mù Cang Chải năm 2023, và đặc biệt là ảnh hưởng của siêu bão số 3 (bão Yagi) năm 2024 làm nước Sông Hồng dâng cao kèm theo mưa lớn trong nội vùng đã gây nhiều thiệt hại về người và tài sản tại nhiều địa phương của tỉnh Yên Bái, nặng nề nhất là địa bàn thành phố Yên Bái, huyện Trấn Yên và Văn Yên. Theo thống kê của Ủy ban nhân dân tỉnh Yên Bái **thiệt hại về người** là 96 người (Người bị chết: 54 người; người bị thương: 42 người); **Thiệt hại về nhà ở**: 27.331 nhà; **Thiệt hại về nông nghiệp** (Tổng diện tích cây trồng bị thiệt hại, ảnh hưởng: 7.006,38 ha; Thiệt hại về chăn nuôi: 336.325 con gia súc, gia cầm bị chết, cuốn trôi; Thiệt hại về thủy sản: 1.070,4 ha); **Thiệt hại về hạ tầng lưới điện** (Cung cấp truyền tải điện: 1.113 trạm biến áp phải dừng cấp điện do bão, lũ gây ra, khiến 235.831 khách hàng bị mất điện. Đối với đường dây 110kV: 07 cột bị sạt lở; đường dây Trung áp: 145 vị trí cột gãy đổ, hư hỏng, sạt lở, nghiêng, 6.518 m dây dẫn và một số thiết bị, xà, sứ bị hư hỏng; 06 trạm TBA trạm biến áp bị sạt lở, 03 MBA bị hư hỏng; đường dây hạ áp: 418 vị trí cột gãy đổ, hư hỏng, sạt lở, nghiêng, 13.810m dây dẫn và một số thiết bị, xà, sứ bị hư hỏng); **Thiệt hại về cơ sở hạ tầng** (Nhiều tuyến đường Quốc lộ, tỉnh lộ bị ảnh hưởng, sạt lở; 08 cầu bị hư hỏng, trôi sập; nhiều đê bị vỡ và tràn đê; 429 công trình thủy lợi bị

hư hỏng; 30 công trình cấp nước tập trung nông thôn hư hỏng, với 3.000 hộ gia đình bị ảnh hưởng nguồn nước sinh hoạt). Tại thành phố Yên Bái có 32.235 hộ gia đình bị ảnh hưởng (ngập úng cục bộ, sạt lở đất); 28 cơ sở Y tế bị ảnh hưởng, sạt lở taluy; 28 trường học bị ngập lụt; 37 điểm trường sạt taluy cùng nhiều thiết bị dạy học (sách vở, bàn ghế, thiết bị máy tính, máy chiếu, máy in, máy phô tô,...) bị ngập nước...); **Thiệt hại về thông tin liên lạc** (Mạng viễn thông: 653 trạm BTS (trong đó: VNPT: 252 trạm, Viettel 312 trạm, Mobifone: 89 trạm) 08 tuyến cáp quang chính và 52 tuyến cáp quang nhánh bị ảnh hưởng, hư hỏng; Sạt lở taluy âm chân cột ăngten phát sóng của Đài Phát thanh và Truyền hình Yên Bái với khối lượng khoảng 350 m³); **Thiệt hại khác** (Gãy đổ 2.745 cây xanh và các pano, biển báo trên các tuyến đường huyện Văn Yên, Trấn Yên và thành phố Yên Bái; Các chợ, siêu thị, các hệ thống cửa hàng, kho hàng, nhà hàng, quán ăn, nhà xưởng sản xuất trên địa bàn tỉnh bị ảnh hưởng do bão, lũ; 14/130 cửa hàng xăng dầu ngập nước và tạm dừng hoạt động; Phương tiện bị hư hỏng do ngập lụt (ô tô 1.023 chiếc, xe máy 30.100 chiếc). **Ước tính tổng thiệt hại khoảng 5.738,2 tỷ đồng**. Ngoài thiệt hại về người và tài sản ở trên, cơn bão đi qua còn để lại hậu quả nặng nề về môi trường đặc biệt là lượng bùn đất khổng lồ (*bùn đất do nước lũ mang tới; đất đá từ hàng nghìn điểm sạt lở theo nước mưa trôi xuống*) lẫn với chất thải rắn sinh hoạt, bụi phát sinh từ quá trình thu dọn, vận chuyển bùn đất, rác thải.

Ngay sau khi có thông tin về cơn bão số 3, Thường trực Tỉnh ủy đã chỉ đạo Ủy ban nhân dân tỉnh tập trung thực hiện nghiêm công tác phòng, tránh thiên tai theo các Công điện của Thủ tướng Chính phủ và Công điện của các Bộ, ngành Trung ương. Với sự chỉ đạo thường xuyên, liên tục, sát sao của Tỉnh ủy, Ủy ban nhân dân tỉnh, công tác ứng phó, khắc phục hậu quả cơn bão số 3 đã và đang được triển khai với tinh thần quyết liệt, khẩn trương, với sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị, các cấp, các ngành, các địa phương, cộng đồng doanh nghiệp và các tầng lớp nhân dân tỉnh Yên Bái. Chỉ tính riêng từ ngày 04/9 đến ngày 11/9/2024, Ủy ban nhân dân tỉnh đã ban hành 04 Công điện đề tập trung ứng phó, khắc phục hậu quả cơn bão số 3 gây ra và nhiều văn bản chỉ đạo trên từng lĩnh vực để ổn định đời sống nhân dân sau bão lũ. Cùng với đó, ngày 09/9/2024, Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh đã ban hành Quyết định về việc công bố tình huống khẩn cấp về thiên tai (mưa lớn, lũ quét, sạt lở, ngập úng) trên địa bàn tỉnh Yên Bái.

Đặc biệt, công tác ứng phó và khắc phục hậu quả cơn bão số 3 trên địa bàn tỉnh đã nhận được sự quan tâm chỉ đạo của Trung ương và Chính phủ. Từ ngày 07/9 đến 10/9/2024, hai Đoàn công tác của Chính phủ do Phó Thủ tướng Chính phủ, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Bùi Thanh Sơn và Phó Thủ tướng Chính phủ Lê

Thành Long làm Trưởng đoàn, trực tiếp kiểm tra công tác ứng phó và khắc phục mưa bão trên địa bàn tỉnh Yên Bái. Các đoàn công tác của các đồng chí Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng: Đồng chí Đỗ Đức Duy - Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường; đồng chí Phạm Thị Thanh Trà - Phó Trưởng Ban Tổ chức Trung ương, Bộ trưởng Bộ Nội vụ,... đã kịp thời kiểm tra tình hình ảnh hưởng của mưa lũ, công tác ứng phó, khắc phục hậu quả thiên tai, tìm kiếm cứu nạn; thăm hỏi, động viên các gia đình nạn nhân tại các địa phương trên địa bàn tỉnh, qua đó, góp phần quan trọng vào công tác tìm kiếm cứu nạn, khắc phục hậu quả thiên tai do cơn bão số 3 gây ra trên địa bàn tỉnh.

Với tinh thần “*không để người dân nào thiếu ăn, thiếu mặc, bị đói rét, thiếu nước uống, không có chỗ ở; học sinh phải được đến trường; nhanh chóng ổn định tình hình nhân dân; khẩn trương khôi phục sản xuất, kinh doanh; tích cực thúc đẩy tăng trưởng kinh tế, kiểm soát tốt lạm phát*”, Sở Tài nguyên và Môi trường tỉnh thực hiện nghiêm túc, đầy đủ chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ tại các Công điện và 06 nhóm giải pháp tại Nghị quyết số 143/NQ-CP ngày 17/9/2024 về các nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm khẩn trương khắc phục hậu quả bão số 3 và các chỉ đạo của Tỉnh ủy, Ủy ban nhân dân tỉnh để kịp thời hướng dẫn, kiểm tra, đôn đốc các địa phương triển khai quyết liệt các biện pháp đẩy nhanh tiến độ thực hiện các thủ tục về đất đai cho các trường hợp tái định cư do ảnh hưởng của cơn bão số 3 năm 2024 và hướng dẫn, đôn đốc, yêu cầu các địa phương thực hiện công tác bảo vệ môi trường trong và sau bão, góp phần ổn định đời sống nhân dân sau bão lũ.

Để khắc phục những ảnh hưởng nặng nề do cơn bão số 3 gây ra thực hiện ý kiến chỉ đạo của Lãnh đạo tỉnh về việc bố trí quỹ đất tái định cư cho các hộ gia đình bị ảnh hưởng, sớm ổn định đời sống có người dân, Sở Tài nguyên và Môi trường tỉnh đã thành lập ngay các tổ công tác trực tiếp xuống hiện trường, phối hợp với UBND huyện và các cơ quan, đơn vị của địa phương thực hiện rà soát, hướng dẫn, tham gia tìm kiếm các quỹ đất để thực hiện ngay việc bố trí tái định cư tập trung hoặc tự tái định cư theo hình thức xen ghép vào các quỹ đất nông nghiệp trong các khu dân cư đối với các hộ dân bị ảnh hưởng. Theo đó, ưu tiên những hộ có nhà bị sập, đổ hoàn toàn không còn chỗ ở, những hộ hiện hữu có nguy cơ cao, cấp bách phải di dời ngay, tiếp đến là các hộ dân bị ảnh hưởng theo thứ tự ưu tiên trong kế hoạch của địa phương.

Đồng thời với việc kiểm tra thực địa, Sở cũng đã kịp thời ban hành nhiều Văn bản hướng dẫn về việc bố trí tái định cư cho nhân dân; theo đó đã hướng dẫn cụ thể chi tiết, từ việc tổng hợp nhu cầu xác định vị trí đến việc thực hiện đo đạc, lập hồ sơ thu hồi, chuyển mục đích sử dụng đất, giao đất, cấp giấy chứng nhận

quyền sử dụng đất và việc thực hiện các thủ tục về đất đai cho các trường hợp tái định cư. Cùng với đó đã kịp thời tham mưu đề UBND tỉnh ban hành văn bản đôn đốc, chấn chỉnh, kịp thời chỉ đạo các địa phương khẩn trương thực hiện ngay các thủ tục về đất đai cho các trường hợp tái định cư do ảnh hưởng bởi cơn bão số 3.

Bên cạnh đó, giao nhiệm vụ cụ thể đối với các đơn vị trực thuộc, như: Văn phòng Đăng ký đất đai tỉnh, Chi cục Quản lý đất đai, Chi cục Bảo vệ Môi trường tỉnh, Trung tâm phát triển quỹ đất tỉnh phối hợp chặt chẽ với Ủy ban nhân dân các huyện, thị xã, thành phố trong quá trình thực hiện trích lục, đo đạc chỉnh lý hoặc trích đo bản đồ thu hồi đất và có trách nhiệm kiểm tra, ký duyệt bản đồ thu hồi đất phục vụ công tác bồi thường, giải phóng mặt bằng, chuyển mục đích sử dụng đất đối với các khu đất thực hiện bố trí tái định cư cho các hộ dân (**thời gian không quá 03 ngày**). Hỗ trợ Ủy ban nhân dân cấp huyện lập hồ sơ trong quá trình thực hiện các thủ tục chuyển mục đích sử dụng đất, cấp Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, quyền sở hữu tài sản gắn liền với đất. Tổng hợp và tham mưu cho Ủy ban nhân dân tỉnh xem xét, trình Hội đồng nhân dân tỉnh thông qua danh mục cho phép chuyển mục đích sử dụng đất trồng lúa, đất rừng phòng hộ, đất rừng đặc dụng, đất rừng sản xuất vào các kỳ họp của Hội đồng nhân dân tỉnh đảm bảo theo quy định.

Trên cơ sở chỉ đạo của Ủy ban nhân dân tỉnh và hướng dẫn của Sở Tài nguyên và Môi trường, đến nay Ủy ban nhân dân cấp huyện đã lựa chọn và bố trí 17 Khu tái định cư tập trung trên địa bàn 06 huyện, thị xã, thành phố là: huyện Yên Bình, Trấn Yên, Văn Chấn, Yên Bình, thị xã Nghĩa Lộ và thành phố Yên Bái với tổng số hộ được bố trí **tái định cư tập trung là 122 hộ**. Đối với các trường hợp bố trí tái định cư xen ghép, trên cơ sở vận động các hộ thuộc diện bố trí tái định cư chủ động tìm các khu đất nông nghiệp của hộ gia đình, người thân hoặc các chủ sử dụng đất khác để ở và phù hợp với phong tục tập quán của địa phương, sau đó chính quyền địa phương sẽ giao Ủy ban nhân dân cấp xã phối hợp với Chi nhánh Văn phòng đăng ký đất đai cấp huyện để hướng dẫn người dân thực hiện các thủ tục chuyển mục đích sử dụng đất, cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất giúp người dân có đất tạo lập nơi ở mới sớm ổn định cuộc sống, đến nay đã rà soát và xác định **711 hộ gia đình thuộc trường hợp bố trí tái định cư xen ghép**, trong đó Sở Tài nguyên và Môi trường đã giao các Chi nhánh Văn phòng đăng ký đất đai cấp huyện đo đạc lập hồ sơ cho các trường hợp này, chuyển hồ sơ cho các địa phương để thực hiện thủ tục giao đất, cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất cho người sử dụng đất được chính Hiện nay Ủy ban nhân dân cấp huyện đang hoàn thiện các thủ tục về đất để giao đất, cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất cho người sử dụng đất đảm bảo xong trước 31/12/2024 theo chỉ đạo của Ủy ban nhân dân tỉnh.

Về công tác bảo vệ môi trường, ngay từ trước mùa mưa bão năm 2024, Sở Tài nguyên và Môi trường tỉnh Yên Bái đã chủ động ban hành văn bản hướng dẫn xử lý môi trường sau lũ gửi các huyện, thị xã, thành phố để hướng dẫn các địa phương trong việc xử lý và vệ sinh môi trường đối với nguồn nước sinh hoạt; thu dọn đất đá, rác, xác chết (*động vật và người chết nếu có*). Trước và trong khi cơn bão số 3 ảnh hưởng đến Yên Bái, Sở tiếp tục ban hành các văn bản đôn đốc, hướng dẫn và yêu cầu các địa phương tiếp tục tập trung thực hiện một số biện pháp xử lý môi trường sau lũ, trong đó phải tổ chức tuyên truyền, phổ biến, hướng dẫn cho người dân. Ngay sau khi cơn bão đi qua, Sở tiếp tục ban hành văn bản hướng dẫn nhanh việc thu gom, vận chuyển, xử lý chất thải rắn sinh hoạt để khắc phục ảnh hưởng của cơn bão số 3. Tại Văn bản này, Sở đã đề nghị các địa phương: (i) Tập trung thu gom chất thải tại khu dân cư, khu công cộng, đường giao thông,...; (ii) Vị trí tập kết tạm thời tại các địa điểm phù hợp ở ven đường giao thông, khu dân cư, khu công cộng,... bảo đảm thuận lợi cho việc bốc xúc, vận chuyển đi đến nơi xử lý và không ảnh hưởng đến giao thông, giảm thiểu ảnh hưởng đến sinh hoạt của nhân dân trong khu vực; (iii) Phương tiện vận chuyển đảm bảo có thùng kín, che đậy và các biện pháp phù hợp hạn chế rò rỉ, rơi vãi chất thải trên đường vận chuyển đến nơi xử lý. Tăng cường phương tiện vận chuyển để chuyển chất thải đến nơi xử lý nhanh nhất có thể. Ưu tiên vận chuyển chất thải trong các khu dân cư, đường giao thông, sau đó mới vận chuyển chất thải của những khu vực khác; (iv) Chất thải phải được chuyển đến nơi xử lý đảm bảo theo quy định. Trường hợp lượng chất thải quá lớn và không xử lý kịp thì tập kết tạm thời trong khu xử lý hoặc ngoài khu xử lý (nếu khu xử lý không đủ diện tích để tập kết (*phải có biện pháp quản lý để giảm thiểu ảnh hưởng tới môi trường trong quá trình tập kết tạm thời*)).

Bên cạnh đó, với một số tuyến đường trục chính của tỉnh thì sau khi hoàn thành việc dọn dẹp chất thải, địa phương, người dân tiến hành rửa đường, hành lang đường nhằm hạn chế bụi. Bên cạnh đó, các địa phương đã tăng cường quản lý các phương tiện vận chuyển đất đá các điểm sạt lở đất (*quy định thời gian phương tiện di chuyển qua khu dân cư; phương tiện phải che chắn cẩn thận*); điểm đánh đất do sạt lở được bố trí người vệ sinh đất đá tại khu vực phương tiện ra vào điểm sạt lở.

Đối với lĩnh vực khoáng sản Sở đã phổ biến thông tin tình hình thời tiết, khí tượng thủy văn, bản tin cảnh báo lũ. Yêu cầu các cơ sở khai thác, chế biến khoáng sản tạm dừng hoạt động khai thác, chế biến trong thời gian mưa, lũ; tổ chức kiểm tra, rà soát an toàn tại các hầm lò khai thác khoáng sản, công trình đang thi công, các công trình hồ đập tuyến quặng, các công trình phụ trợ và các khu vực khác có liên quan để đánh giá nguy cơ sạt lở đất, đá tại moong khai thác, bãi thải, nút

vỡ đê đập hồ chứa nước thải để có biện pháp gia cố, phòng tránh các sự cố xảy ra. Yêu cầu các đơn vị chỉ được hoạt động trở lại sau bão số 3 khi đã đảm bảo an toàn, trật tự khu vực khai thác, chế biến theo quy định của pháp luật. Trường hợp có dấu hiệu không bảo đảm an toàn, phải dừng ngay hoạt động khai thác, đồng thời có biện pháp khắc phục kịp thời và báo cáo ngay bằng văn bản cho cơ quan nhà nước có thẩm quyền để xử lý theo quy định của pháp luật.

Từ kết quả khắc phục ảnh hưởng của cơn bão số 3 bài học kinh nghiệm được rút ra như sau:

Một là: Phải làm tốt công tác lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành trong công tác phòng chống thiên tai, xây dựng kế hoạch, kịch bản, tổ chức diễn tập ứng phó với các cấp độ thiên tai có thể xảy ra phù hợp với tình hình thực tế tại địa phương. Lãnh đạo tỉnh và Ban Chỉ huy phòng chống thiên tai- tìm kiếm cứu nạn tỉnh thường xuyên kiểm tra, đôn đốc và trực tiếp có mặt tại hiện trường nơi xảy ra thiên tai để chỉ đạo ứng phó khắc phục hậu quả. Công tác lãnh đạo, chỉ đạo phải bám sát thực tiễn, sát sao, quyết liệt, quyết đoán, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm, chỉ đạo có trọng tâm, trọng điểm, tất cả vì lợi ích của Nhà nước, của nhân dân; đặt mục tiêu bảo vệ tính mạng, sức khỏe, tài sản của Nhà nước, nhân dân lên trên hết, trước hết để huy động mọi nguồn lực vào công tác ứng phó, khắc phục hậu quả bão lũ; các địa phương, đơn vị phải căn cứ chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và các chỉ đạo của các cấp để chủ động khắc phục hậu quả thiên tai; đặc biệt, coi trọng công tác truyền thông, thông tin dự báo, cảnh báo, hướng dẫn kỹ năng phòng, chống, ứng phó, khắc phục hậu quả với thiên tai.

Hai là: Phải đổi mới, nâng cao năng lực công tác theo dõi, giám sát, dự báo, cảnh báo, diễn biến thiên tai và công tác chỉ đạo, thực hiện các biện pháp ứng phó, khắc phục hậu quả thiên tai; duy trì chế độ thông tin báo cáo theo quy định. Đẩy mạnh ứng dụng khoa học công nghệ, chuyển đổi số, hiện đại hóa công cụ hỗ trợ, số hóa bộ cơ sở dữ liệu phòng, chống thiên tai.

Ba là: Thực hiện tốt phương châm "Bốn tại chỗ" (chỉ huy tại chỗ; lực lượng tại chỗ; phương tiện, vật tư tại chỗ; hậu cần tại chỗ), huy động sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị và các tầng lớp nhân dân; đặc biệt phát huy vai trò, trách nhiệm của cấp ủy, chính quyền và lực lượng xung kích phòng chống thiên tai cơ sở, lực lượng đầu tiên tổ chức ứng phó và khắc phục hậu quả thiên tai. Tăng cường hợp tác, chia sẻ thông tin với các tỉnh, nước bạn để áp dụng các giải pháp phù hợp, tận dụng nguồn nước hiệu quả trong việc sản xuất, giảm lũ quét, sạt lở đất khu vực miền núi và điều hành liên hồ chứa trên lưu vực sông Hồng.

Bốn là: Khắc phục hậu quả theo thứ tự ưu tiên như: tìm kiếm cứu nạn, di dời người dân khỏi các khu vực nguy hiểm, cảnh báo các khu vực có nguy cơ cao tiếp tục lũ quét, sạt lở đất; bảo đảm an sinh xã hội, vệ sinh môi trường, phòng chống dịch bệnh, giữ vững an ninh trật tự tại các khu vực chịu ảnh hưởng; khôi phục sản xuất, hỗ trợ tái định cư, từng bước ổn định đời sống nhân dân; sửa chữa các công trình hạ tầng kỹ thuật, giao thông, thủy lợi, công trình dân dụng bị hư hỏng. Cùng với đó là huy động đa dạng các nguồn lực để đầu tư khắc phục hậu quả thiên tai (từ nguồn ngân sách Trung ương; nguồn ngân sách tỉnh và nguồn hỗ trợ của các tổ chức, doanh nghiệp, các nhà hảo tâm trong và ngoài nước).

Năm là: Phát huy vai trò của thông tin, truyền thông, nhất là trong giai đoạn ứng phó, bởi khi người dân và các cấp chính quyền nắm bắt kịp thời thông tin, kỹ năng để ứng phó thì sẽ hạn chế được thiệt hại và nhanh chóng khắc phục hậu quả, đồng thời định hướng dư luận, không gây hoang mang, bất ổn xã hội.